

Børne Blad

Entered at the post-office at Decorah, Iowa, as second class matter.

Nr. 37.

13de september 1896.

22de aarg.

K. Lucas

Enmaa firteggjengere.

Børneblad.

udkommer hver søndag og koster 50 cents for aaret, betalt i forstod. I pakker til en adresse paa over 5 eksplr. leveres det for 40 cents, og over 25 eksplr. for 35 cents. Alt Norge koster det 60 cents.

Benge og bestillinger, samt alt, hvad der angaar expeditionen, sendes direkte til LUTH. PUB. HOUSE, Decorah, Iowa.

Alt vedkommende redaktionen af bladet sendes til Rev. C. Wulfsberg, Decorah, Iowa.

Undervisningsplan for søndagsskolen.

Tredje aargang.

36. Uge.

Den femte part.

Alterens sakramente. IV.

ABC-klassen: 1 Cor. 11. 28: Hvert menneske prøve sig selv, og æde saa af brødet og drikke af kalken.

Katekismusklassen: Samme som ovenfor og Katekismens svar paa spørgsmaalet: Hvorledes annammer du dette sakramente værdeligt?

Fortklaringsklassen: Samme som ovenfor og sp. 600, 601 og 602.

Wink.

Om alterens sakramentes rette brug.

— Af en og samme rose suger bien honning og ederkoppen gift; samme slags mad bekommer en vel, en anden ilde, og den samme medicin virker helbredelse og styrkelse hos nogle, men det modsatte hos andre — alt efter legemets beskaffenhed, — saaledes med alterens sakramente: hos de værdige virker det liv og evig salighed, men de ugubelige og uværdige bringer det død, dom og fortabelse.

— Da Luther hørte, at Danmarks konge havde forordnet en tre dages faste for sit folk, sagde han: Det er ret. Jeg skulde gjerne se den gennemført overalt. Det er en udvortes fornedrelse og hdmhygghed, og kommer saa den indre til, saa er det godt og vel.

— Gøbarterne er hjertets vinduer.

— I den første kristne kirke raabte kirkeens tjener til menigheden, naar alterens sakramente skulde fejres: Alt menneskeligt og hødeligt kjød være stille og staa med frygt og bæven.

— I lang tid var det skik i kirken at enhver nabbersgjæst, ibet han modtog sakramentet paa det til ham af presten henvendte ord, svarte et høit og tydeligt „Amen“. I hjertet maa det samme svares ogsaa nu, om sakramentet skal modtages ret.

— Skal en kostbar gave nytte noget, maa den modtages. Der møder derfor to hænder: en som giver, og en som tager. Om giberen holder frem sin haand og tilbyder gaven, saa er det dog forgjæves, om den anden haand, som skal modtage, ikke kommer til. Nu skal vi modtage aandelige gaver i sakramentet; to hænder maa derfor mødes. Den ene rækkes ned fra himmelen og er Guds haand, som tilbyder os naaden. Den holdes frem i sakramenterne. Den anden haand skal rækkes op mod himmelen for at modtage naaden, som tilhødes os. Og den haand er intet andet end troen paa Kristus. Thi naar vi tror, at Gud er naadig og barmhjertig for Jesu skyld, da rækker vi vor haand frem, da griber vi Guds naade, og da faar vi sakramentets store gave.

— I den første kirkes tid var det skik, at presten lige før sakramentet skulde uddeles raabte til gæsterne: Hjertet op ad! og hele menigheden svarte: Vi har vendt vort hjerte til Gud. Da raabte presten igjen: Bort enhver, som bærer fiendskab mod nogen! Bort enhver, som kommer som hykler!

— „Væten til alteret er for mange en vei til himmelen; men for mange en vei til helvede“ saa lyder et gammelt, sandt, og haardt ord. En missionær fra New Zealand fortæller følgende fra en altergangs-gudstjeneste for de indfødte: Da den første række havde knælet ned ved Herrens alter for at modtage sakramentet, reiste en af mændene sig pludselig op igjen, forlod alteret og gik ned i kirken til sin siddeplads. En stund efter vendte han atter tilbage til alteret, knælede ned paa samme sted og modtog sakramentet med de andre. Efter gudstjenesten spurgte missionæren manden om grunden til denne besynderlige adfærd og fik følgende svar: „Da jeg traadte hen til alteret, vidste jeg ikke, hvem jeg kunde komme til at knæle ved siden af. — Pludselig blev jeg var, at jeg var kommen ved siden af den mand, som for saa aar siden dræbte min far og drak hans blod, og som jeg derfor havde svoret døden. Nu kan De tænke Dem, hvad jeg søgte; jeg kunde ikke holde det ud og gik derfor tilbage til min siddeplads. Men da jeg var kommen derne, saa jeg hen til den øverste helligdom herovenfor og den store nadber, og jeg mindedes de ord: „Derpaa skal alle kjende, at I er mine discipule, at I har indbyrdes kjærlighed.“ Det overvælde mig. Jeg satte mig ned, og straks stod dette syn for mig: et kors og en mand naglet dertil, og jeg hørte ham sige: „Fader, forlad dem; thi de ved ikke hvad de gjør!“ — og da kunde jeg atter vende tilbage til alteret.“

Lessons for the Sunday School.

THIRD YEAR.

36. Lesson.

THE SACRAMENT OF THE ALTAR. IV.

ABC Class. 1 Cor. 11, 28: But let a man examine himself, and so let him eat of that bread and drink of that cup.

Catechism Class. Same as above, and the answer of the Catechism to the question: Who is it, then, that receives this Sacrament worthily?

Explanation Class. Same as above, and Qu. 600, 601 and 602.

SUGGESTIONS.

— It is of the utmost importance that we prepare ourselves well, in order that we, as worthy guests, may receive grace and life, and that this gracious Sacrament, which is instituted as a means of life and consolation, shall not be received by us unto judgement and condemnation. But no one is in himself worthy to receive this sacrament, neither is such worthiness obtained through fasts, and the like. On the contrary, "but he is truly and well prepared, who believes these words, 'given and shed for you, for the remission of sins.'" It is, then, above all necessary in humility to confess our sins, bow ourselves down in heartfelt contrition, and then lay hold of the grace of God by a firm faith. Contrition and faith—this alone it is, which makes us worthy to receive the sacrament. But true contrition and true faith can only be worked by the Holy Ghost. You must, therefore, give him admission to your heart, pay heed to the Word, through which he works, and pray for assistance and grace.

— St. Anthony had a vision in a dream, according to which the whole world seemed to be covered with nets and snares. He sighed with great anxiety: "Lord Jesus, who can make his way through that?" He heard a voice, saying: "Humility, Anthony, humility crawls through anywhere!"

— When the Christians of the apostolic church were about to go to the table of the Lord, they kissed one another with the kiss of peace before the altar, and the servant of the church repeated with a loud voice the words: "Embrace and kiss one another." This was an emblem of the brotherly and sisterly love, which must exist between those, who are communicants at the Lord's Supper.

— When a man here on earth invites guests, it is not done with the intention that these shall quarrel with one another, but that they shall be friendly when they meet. And if any of the

guests should be enemies, this would give them an opportunity to become reconciled. With the same purpose in view Jesus invites us to his supper. Those, who are guests there, must meet as friends, because they come at the bidding of a common friend—the best of friends, Jesus Christ.

— It is related of a pious, God-fearing man, who lived next door to a quarrelsome and irreconcilable neighbor, and had suffered injustice from him time and again, that one night after having prayed earnestly for this neighbor, he fell asleep and had a remarkable dream. It seemed to him as if he saw an angel going to his neighbors house, and heard him read to him from an open book: "So likewise shall my heavenly Father do also unto you, if ye from your hearts forgive not every one his brother their trespasses." As the angel withdrew, he saw another angel go to his neighbors with a basket full of wonderfully beautiful flowers and fruits, which he offered him in a friendly manner. But he turned his face away and would not even look at them. As also this angel left, a third one came with a rod in one hand and swinging a lash with the other, and threatened the man. But the man did not seem to mind this either, but remained churlish and unfriendly as before. This angel left also, and in his place came the Lord Jesus with a sad look on his countenance, the crown of thorns on his head and pointing to his gaping wounds. But as the man was not moved by this either, death suddenly came with his scythe, and behind him stood Satan with a snare in his hands. Horrified at this sight, the pious man awoke. While he lay worrying about his dream, a sharp and loud knocking was heard at his door. When he opened the door, he was asked to come quickly to his neighbor who, had received an apoplectic stroke. He at once set out, but to his great dismay, on arriving, he found his neighbor dead. Some time afterwards he asked a clergyman, what this dream signified. He answered that God was wont to treat sinful and impenitent men in this way, that he warned, admonished, and entreated them time and again. He does this, in the first place, through his Word and his ministers, which is signified by the first angel, who read from the open book. He often attempts to soften them by heaping blessings upon their heads. This is signified by the angel with the fruits and flowers. When this will not avail, he comes with the rod of the cross, as we see from the third angel. And, finally, when the Lord Jesus in the Holy Supper and otherwise places himself before us with his wounds and sufferings, it is done in order that we may be brought to penitence. But when a man despises and rejects everything and clings to his wickedness, then he will fall under the judgement of God, be snatched away by his wrath and given up to the eternal torments. Then there is no savior for him any more.

Ein hrokbille þua von.

En Afrikas søn.

Fortælling fra Slavelibet.

I. Slavekapteinen.

Kaptein Nordela var en egte slavehandler; han havde i aarevis drevet sin ugudelige haandtering og var bleven i den grad haardhjertet, at enhver menneskelig følelse syntes udslettet af hans bryst. Han havde allerede tjent store pengesummer ved den sørgelige handel; men hans pengebegjærighed fik aldrig ende; skjønt han vidste, at en forbryders død vilde blive hans visse skjæbne, hvis han faldt i englændernes hænder, vovede han sig stadig paany over havet efter de sorte „varer“ — ja i hans øine var de stakkars negere ikke andet end varer.

Han betalte sine folk særdeles godt, og paa den maade var det lykket ham at faa dygtigt mandskab, hvis hjerter var ligesaa forhærdede som hans eget, og som kunde se paa al denne elendighed uden at røres. Denne gang havde han dog blandt sine folk et ungt menneske, som første gang var med, og som ikke var saa haardhjertet som sine kamerater; men det brydte ingen sig om; han havde paa overreisen vist sig som en ualmindelig dygtig sømand og derved vundet sin kaptains tillid; vi kommer senere til at høre mere om ham.

Slavefibet havde kastet anker i en liden bugt ved den afrikanske kyst. Ingen menneskelig var at se paa nogen kant; kysten var beboet med skydens vældige træer; straks i nærheden faldt en liden elv i havet; her havde søfolkene anledning til at forsyne sig med udmærket drilleband og med velsmagende frugter fra træer, som voksede ved elvbredden. Men i vandet laa den graadige krokodil paa lur efter rov, og haifiske fulgte efter skibet i haab om bytte; i skobene var der løber og tigere, giftige slanger snoede sig hen gjennem det høie græs, og fra de sumpige skove steg om aftenen en ufund taage op. Derfor vilde den fremmede helst ikke færdes længe i disse egne; men den indspødt elskede dem; thi her var hans hjem, og her havde han sine fjære.

Morgenen efter ankomsten til den nævnte bugt steg en del vel bevæbnede matroser i en baad og roede iland. Snart efter var de forsvundne i den mørke skov; de skulde bringe bud fra kaptainen til nogle høvding-

ger, som han kjendte fra tidligere dage; det var modige mænd, der ikke lod sig skræmme af de farer, som truede dem, og som desuden kjendte veien fra før af.

Da baaden var vendt tilbage til skibet, blev andre af mandskabet sendt afsted med en del tomme tønder for at hente friskt drilleband, og atter andre drog iland for at skyde vildt, hvoraf der var overskud i skoven.

Smidlertid vendte kaptainen med utaalmodighed paa, at de mænd, som han havde sendt afsted til de indspødt høvdinge, skulde komme tilbage. Endelig viste de sig paa strandbredden og affyrede et skud til tegn paa, at man skulde hente dem. En baad blev hurtig sendt iland og bragte snart efter ombord baade dem og to indspødt, som paa negerstammens vegne skulde slutte handel med kaptainen.

Denne hilsende dem som gamle bekjendte, men paatog sig samtidig en vigtig, overlegen mine ligeoverfor dem; de blev rigelig bevertede baade med mad og drikke.

Da de havde spist, lod kaptainen bringe frem prøber paa de forskellige varer, som han vilde give i bytte for negerflaver. De indspødtes øine lystede ved alt, hvad han viste dem: øffer, geberer, krudt og kugler, kopberpander og kjedler og en hel masse smykke-gjenstande, som kaptainen havde betalt yderst lidet for, men som var meget værdifulde for negrene, som gjerne vilde bynte sig.

Nordela betragtede opmærksomt sine gjefter for at se, hvilket indtryk hans varer gjorde, og han havde ikke vanskeligt for at forstaa, at de havde bundet beundring i højeste grad. Tilslidst skjænkede han de to negere nogle gaver, som syntes at gjøre dem umaadelig lykkelige.

Derpaa blev piber og brændevin bragt ind, og underhandlingerne begyndte. Negrene kunde nogenlunde tale det portugisiske sprog.

„Nu har J seet, hvad jeg har“, sagde kaptainen. „Hvad har nu J at byde til gjengjæld?“

„Saa mange flaver, som du vil have af eboernes stamme; mænd, ynglinge, koner, piger og børn. Eboerne er smukke folk, store, sterke og smidige og ikke videre stridige. Du vil komme til at gjøre gode forretninger.“

„Ja vel“, svarte kaptainen, „men jeg vil selv vælge ud. De maa allesammen være feilfri. Jeg vil nødig have nogen

mand, som er over tredive aar, eller nogen kvinde, som er over tyve."

Negrene lo, saa de hvide tænder lyfte lang vei bag de tykke læber.

"Du skal nok blive tilfreds", sagde de og nikkede med sine udhaarede hoveder, "det skal ikke blive daarlige varer, du skal saa."

Men de vilde ikke gaa, før de havde faaet nøiagtigere besked om, hvor meget han vilde betale. Kapteinen blev siddende og ligesom betænke sig, og derpaa nævnte han prisen i en saa bestemt tone, at man maatte tro, at der ikke kunde være tale om, at han vilde give mere. Negrene syntes ogsaa virkelig at være tilfredse og spurgte blot, hvorledes de skulde kunne bringe sin stamme noget begreb om, hvad der var for slags varer, kapteinen bød dem. Rordela forstod altfor godt meningen med disse ord og gif hen og fandt frem forskellige ting, som han sendte med som gave til høvdingen.

"Du vil høre ære deraf", sagde negrene, "vor høvding vil kjende igjen sin gamle gabmilde, rige handelsven."

"Naar vil ladningen kunne være færdig til at bringes ombord?" spurgte kapteinen.

"Om otte dage fejrer eboerne en stor offerfest. Naar vi holder os stille, vil de ikke ane nogen fare, og naar de synker om, medtagne af dansen og palmebinen, vil det være en let sag for os at overfalde dem og tage hevn for al den ffade, de har tilspøjet os. Deres offersted ligger to dagsreiser herfra."

Kaptein Rordela hørte med bifald paa, hvad de sagde, og efter at have bedet dem at tage med sig omtrent hundrede slaver lod han dem atter reise. En baad satte dem iland, og snart var de forsvundne i floven. Det var let at se paa kapteinens ansigt, at han var tilfreds; han var mindre grættent, end han pleiede, ja man kunde endog se ham smile. Smidlertid var der nok at gjøre for mandskabet med at flette rigelig forsyning med vand og kjød og andet, og saaledes gif dagene. Kapteinen kjendte eboerne; han vidste, at det var en smuk, kraftig stamme og ikke saa stridige, som andre negere ofte kunde være; det hændte jo, at disse kunde være saa umedgjørlige, at de undertiden heller vilde sulke sig ihjel end at leve i fangenskab; andre kunde i vildt raseri styrte sig i søen eller paa anden maade gjøre ende paa sit liv. Det var tidligere lykkes ham

at faa solgt nogle eboer til meget høje priser. Han blev derfor særdeles fornøjet og ventede paa slavernes komme med en glæde, som viste, at enhver følelse af barmhjertighed var udslukket i hans bryst.

2. Festen i negerlandsbyen.

Nogle mil ind fra kysten boede eboernes stamme. Deres hytter var simple; for det meste var de byggede af bambusrør og overdækkede med store blade. Trærnes frugt og flovens vildt forsynede dem rigelig med mad, saa de ikke behøvede at drive stort agerbrug, langs floden havde de dog en del rismarker. Syppige krige med en en urolig nabostamme havde formindsket befolkningen i ikke ringe grad; men nu var der endelig blevet en ende paa den ulykkelige krig; de havde sluttet fred med den nævnte stamme og sølte sig trygge og sikre. De anede desværre ikke, hvor lidet de kunde stole paa sine gamle fiender, og at disse blot ventede paa en gunstig leilighed til at tilintetgjøre dem, med hvem de havde sluttet fred og forbund.

Udenfor en af eboernes hytter legede en liden gut med sort krøllet uldhaar; han kunde vel være en otte—ni aar gammel; hans mor saa paa ham med et blik, som røbede den inderligste kjærlighed.

Konen sad og arbejdede, og gutten var saa ivrig i at lade en stor kokosnød trille ned ad en liden bakke, saa de ikke lagde merke til en neger, der var kommen ud af floven, og som uden at sige et ord blev staaende og betragte dem. I sin haand holdt han en del spyd, og over skulderen havde han slængt en buk, som han havde fældet.

Han havde allerede længe staaet og betragtet kone og barn — det var nemlig hans hustru og søn — da gutten pludselig satte i et høit skrig og sprang hen mod hytten.

I samme øieblik havde manden kastet sit jagtbytte fra sig og var med et spyd i den høiere haand sprunget hen til sin hustru, som var blevet saa forfækket ved guttens voldsomme skrig, at hun næsten ikke kunde røre sig.

"Hvad er paafærde?" raabte negeren, men opdagede i samme øieblik, hvad det var, som havde skræmt hans søn saa voldsomt.

(Fortættes.)

Lidt om nøddemarken*).

Maar man spiser hasselnødder, hænder det som bekendt ofte, at man træffer paa en eller anden nød, der ingen kjerne har, men som istedet indeholder et brunt, melagtigt stof. Slige nødder kalder man „markstufne," og man vil ogsaa i almindelighed paa deres skal finde et lidet rundt hul, hvorigjennem marken er krøbet ud efter at have forteret kjernen; undertiden kan man ogsaa inden i nødden finde marken selv, enten levende eller død. Denne mark kan det muligens interessere vore læsere at høre lidt nærmere om; thi det er de færreste, som ved enten, hvorfra den kommer, eller hvad der senere bliver af den.

Nøddemarken skriver sig fra et lidet insekt, som kaldes nøddens snudebille, hvis larve den er. Dette insekt, der findes næsten overalt, hvor hasselbusten vokser, er lysebrunt af farve og kun tre linjer langt. Den har et meget langt neb eller snude, og deraf har den faaet sit navn. Dette lille insekt finder man om sommeren paa hasselbuster og paa forskellige slags blomster og urter; men det er dog ikke saa ofte at se og derfor heller ikke saa almindelig bekendt, som larven.

Medens hasselnødderne endnu er nyge, lægger hunnen sine eg paa dem — næsten altid blot ét eg paa hver nød, da larven tiltrænger en hel nøddekjerne til sin underholdning. Eggene er af en brun farve og udlæffes om 14 dage, hvorpaa den lille larve straks gnaver sig gennem nøddens skal ind til kjernen.

Det saaledes paa nøddestallet fremkomne hul er saa lidet og fint, at det snart gror igjen under nøddens fortsatte vækst, og kun en liden mørk flek betegner da stedet, hvor larven krøb ind. I denne sin mørke, men trygge og sikre bolig lever nu larven, indtil den er fuldvoksen. Er nøddekjernen meget liden, hvilket undertiden kan træffe, maa larven ynkelig dø af sult, da den ikke er istand til at søge hen til en anden nød. Er kjernen derimod af almindelig størrelse, har den føde nok og lever godt. Fuldvoksen er den næsten en halv tomme lang, tyk og trind samt noget krumbøiet. Farven er

gulgraa og legemet ringet samt stinnende af fedme.

Den æder sig nu atter gennem nøddestallet, der nu er haardt og fast. Dette sker nemlig i almindelighed i september, naar nødderne er fuldmodne og faldne ud af hamsene. I forhold til larvens tykke og fede krop er det hul, den gnaver sig, meget lidet og trangt, saa at den maa strække sig betydelig ud i længden for at blive smal nok til at slippe ud.

Udfommen af nødden falder den lige ned paa jorden, kryber ned og skjuler sig vinteren over i denne; som oftest befinder dog nødden sig allerede paa jorden, inden den gnaver sig ud.

Næste vaar forpupes den og kommer i almindelighed frem som fuldkommen insekt i juli eller august ved den tid nødderne begynder at vokse ud igjen.

En naturforsker, som vilde iagttage nøddemarkens forvandlinger, tog flere om høsten og satte dem i glas, der var halvt fyldte med jord, bedækket med grøn torv. Alle gravede sig lige ned i jorden og forblev der hele vinteren igjennem; først i juni næste aar forvandlede de til pupper; de fuldkomne insekter viste sig ikke førend fra 1ste til omkring 20de august og opholdt sig under jorden den første uge efter sin forvandling, inden de krøb op i lyset.

Ved at oplukke og tilintetgjøre de nødder, der tidlig af sig selv falder af, kunde man vist gjøre en ende paa en mængde nøddemark; thi disse nødder er for det meste altid markstufne. Der tilraades ogsaa at afplukke og opbrænde alle syge og markstufne nødder, der let kjendes ved de før omtalte sorte pletter, som viser stedet, hvor larverne har gnavet sig ind.

Gaadespørgsmaal.

1.

Hvilke lapper skammer ingen sig ved at bære?

2.

I hvilke aarer flyder intet blod?

*) Efter en ældre aargang af „Folkevennen“.